

МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ
CONTENT

Байдильдинова Д.К. Мәтінмен жұмыс арқылы оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту.....	3
Муратбекова Н.Т., Хадесова Ж.Е., Жомартова А.К., Амирова Диана С., Сулейменқұлов Ж.Д. Развитие навыков безопасного поведения учащихся через моделирование ситуативных заданий.....	5
Алмабекова Г.А. Химия пәнінде жобаға негізделген оқытуды жүзеге асыру.....	10
Мукашова Ж.К. Зерттеп оқу әдісі арқылы оқушылардың мәтін тілін талдау дағдысын дамыту.....	12
Иманбекова Н.Н., Иманбекова А.Н. Әдеби үстел ойындары арқылы оқушылардың зерттеушілік дағдыларын дамыту.....	15
Байжуманова А.Ж., Искакова Р.А. Саралаудың күрделендіру және креативтілік принциптері арқылы оқушылардың жазба жұмысын қалай жақсартуға болады?.....	18
Искакова Р.А. «STEAM» сабақ арқылы оқушылардың зерттеушілік қабілеттерін дамыту.....	20
Таубалдиева А.Т. Қазақ тілі сабақтарында PBL әдісін қолдану арқылы 8Т2 сынып оқушыларының талдау дағдысын жетілдіру.....	23
Райымбекова И.Қ. Өндірістік экология пәнін оқытуда CASE-STUDY тәсілін қолданудың студенттердің зерттеу құзіреттілігін қалыптастыруға әсері.....	26
Мұратқалиұлы А. «Мектеп оқушыларының белтемірге (турникке) тартылуын дамыту».....	29

МӘТІНМЕН ЖҰМЫС АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ҚАБІЛЕТТЕРІН ДАМУ

Мәселенің сипаттамасы. «Мәтінмен жұмыс 9-сынып оқушыларының шығармашылық қабілеттерін дамытуға қалай әсер етеді?»

Шешімін ұсыну. Оқу барысында пән мұғалімдері, мектеп психологі, кураторлармен сынып бойынша әңгіме жүргізіледі. Жинақталған мәліметтерге жүгінсек, оқу сауаттылығы бойынша қиындықтар бұл оқушыларда тарих, география, биология сияқты пәндерде де байқалатыны анықталды. Кедергілерді анықтау және жеңу мақсатында фокус-топпен (оқушылардан) сауалнама алынды. Біріншіден, мәтіндерге арналған тапсырмаларды орындауға әсер ететін негізгі факторлар зерттелді және оқушылардың жауаптары бір типті болды, ал мәтінді оқу кезінде деректерді талдау және түсіндіру қажет болды. Екіншіден, сабақ барысында жүйелі түрде қолданылған мәтінге дейінгі, мәтінмен, мәтіннен кейінгі тапсырмалар тексеріліп, жұмыстың тиімділігі анықталды. Сабақ барысында ойын элементтерін, болжау, диалог, сыни тұрғыдан ойлаудың «Қарлы кесек», «Инсерт», «Swot-талдау», «ПОПС», «Миға шабуыл», «Ыстық орындық», «Жуан және жіңішке сұрақтар», «Фишбоун» т.б. әдістерін қолдандық.

Зерттеу әдістері. Сауалнама, сұхбат, студенттің өзін-өзі бағалау парағы, студент портфолиосын және диагностикалық картасын зерттеу, жауап парақтары, бақылау парақтары.

Нәтижелер және рефлексия. Зерттеу біз ұсынған гипотезаны растауға және келесі қорытындыларды жасауға мүмкіндік берді:

1. Теориялық талдау мұғалімдердің кәсіби және тұлғалық дамуы мәселесі психологиялық-педагогикалық әдебиеттерде жеткілікті түрде кеңінен зерттелетінін көрсетті. Педагогтер мен психологтер «әрекеттегі зерттеудің» мәні мен құрылымын зерттей отырып, әдістің мәні зерттеуге қатысушылардың өздері проблеманы анықтап, оны шешу жолдарын бірлесіп табуында екенін анықтайды.

2. Зерттеу жұмысының барысын қадағалайтын және бірлесіп жоспарлайтын, проблемалық іс-әрекеттерді жүргізетін, өз ойларының нәтижесін ой елегінен өткізетін мұғалімдер тобы. Олар зерттеу гипотезасына қол жеткізу және нақты мәселелерді шешу үшін өз тәжірибесіне түзетулер енгізіп, өздерінің педагогикалық тәжірибесін жетілдіруге үлес қосады.

3. Бірлескен жоспарлау, оқыту, бақылау және мәліметтерді интерпретациялау мұғалім тәжірибесін жақсартуға және мұғалімдердің кәсіби шеберлігін арттыруға ықпал етеді. Мұндай ынтымақтастық барлық қатысушыларға кәсіби деңгейін көтеруге, тәжірибе алмасуға, идеяларын жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Осылайша, зерттеу процесін іс-әрекетте ұйымдастыру бірқатар артықшылықтарға ие, олардың арасында мыналарды атап өтуге болады:

- мұғалімдердің кәсіби қоғамдастығын құру;
- өз идеяларын жүзеге асыру, әркімнің идеясын бағалай білу, басқалардың пікірін тыңдау;
- жұмыстағы кемшіліктерді көре білу және достық қарым-қатынаста түзетулер енгізу;
- өз ойларын жеткізе білу және өз жұмысына рефлексия жасау;
- айналаңыздағы адамдарға және айналаңыздағы әлемге оң көзқараста болу;
- әріптестермен, оқушылармен, ата-аналармен қарым-қатынас орнату;
- балалардың жеке ерекшеліктерін, қызығушылықтары мен тілектерін ескере білу;
- өз жұмысыңыз туралы сыни тұрғыдан ойлаңыз: жұмысыңыздың жағымды және жағымсыз жақтарын айқындау;

- оқыту дағдыларын жетілдіру мақсатында тәжірибе алмасу, жаңа әдістемелер мен оқыту әдістерін зерделеу;
- идеяларды шындыққа айналдыру, әріптестермен соңғы технологиялар мен жаңа әдістерді талқылау;
- әріптестер мен оқушыларды бірлесіп жұмыс істеуге ынталандыру;
- көшбасшылық және басқарушылық қасиеттерді дамыту.

Зерттеу перспективасы бойынша ұсыныстар.

Эксперименттік жұмыстың нәтижелерін қорытындылай отырып, келесі ұсыныстарды енгізуге болады:

1. Логикалық ойлаудың бірізді қалыптасуына мүмкіндік беру.
2. Тіл бірліктерін функционалдық тұрғыдан танып-білу.
3. Жаңашыл ұстаздардың еңбектерімен танысу, үздік тәжірибені қолдану.
4. Педагогикалық іс-әрекеттің аралық және соңғы нәтижелерін зерделеу, жинақталған мәліметтерді интерпретациялау.
5. Іс-әрекеттегі зерттеу арқылы кәсіби біліктілікті арттыру.
6. Кәсіби даму негізінде оқушылардың білім сапасын арттыру.

Әдебиеттер тізімі:

1. Инструкция для учителя. Лидерство в педагогическом сообществе учителей. АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2012.

2. Исследование в действии. АОО "Назарбаев Интеллектуальные школы", Астана, 2012.

Сурет – 1.

Сурет – 2.

Муратбекова Назигуль Туганбаевна
e-mail: muratbekova_n@hbalm.nis.edu.kz

Хадесова Жанна Елемесовна
e-mail: khadessova_z@hbalm.nis.edu.kz

Жомартова Асем Касымгазыевна
e-mail: zhomartova_a@hbalm.nis.edu.kz

Амирова Диана Серикжанқызы
e-mail: damirovas202@gmail.com

Сулейменкулов Жаксыбек Далибекович
e-mail: aksaiss@mail.ru

Назарбаев Интеллектуальная школа химико-биологического направления города Алматы

РАЗВИТИЕ НАВЫКОВ БЕЗОПАСНОГО ПОВЕДЕНИЯ УЧАЩИХСЯ ЧЕРЕЗ МОДЕЛИРОВАНИЕ СИТУАТИВНЫХ ЗАДАНИЙ

Характеристика проблемы. Наше исследование относится к числу важных вопросов современного общества. Почему это важно? В настоящее время растет число чрезвычайных ситуаций в стране и мире, в связи с этим повышается необходимость в развитии навыков безопасного поведения в условиях ситуации угрожающей жизни человека. Под ситуациями, угрожающих жизни учащихся, мы понимаем стрессовые ситуации, ситуации при пожарах, землетрясении, наводнении, селевые потоки и др.